

komen toch wel eens voorbij de middellijn om een doelpunt te maken?

Hoe dan ook, de uitkomst van dit debat was dat Nederland onder meer ook antitankwapens ging leveren. Die vielen volgens deze Haagse realiteit onder defensieve wapens, en die mochten naar Oekraïne. Inmiddels zijn we negen maanden verder en levert Nederland naast gereviseerde T-72's ook Nederlandse YPR's en de zwaarste artillerie die we tot onze beschikking hebben, de pantserhouwitsers. Totaal weg is het verschil tussen aanvalswapens en verdedigingswapens. Hoewel exacte aantallen geheim blijven, weten we wel dat Nederland voor rond de 350 miljoen euro aan militaire goederen aan Oekraïne heeft geleverd.

Helemaal niemand praat nog langer over de vraag of een T-72-tank een puur defensief wapen is (ik verklap alvast, dat is het niet!). Dit alles laat zien hoever we in negen maanden tijd zijn opgeschoven. Telkens escaleerde de Russische leider Vladimir Poetin weer een beetje meer, telkens kwamen er meer verschrikkelijke verhalen naar buiten over burgerdoden en martelingen, waardoor de drempel om wapens te leveren steeds verder zakte en politieke dogma's sneuvelden.

Ook kwamen we erachter dat in moderne oorlogvoering het verschil tussen defensieve en offensieve wapens dus echt totale onzin is. In negen maanden tijd hebben we frontlijnen zien bewegen van oost naar west en weer terug van west naar oost. Wat vorige week een verdediging was, is deze week een aanval. Kortom, beide strijdende partijen wisselden offensieve en defensieve activiteiten af om hun tactische doelstellingen te behalen. Neem dat antitankwapen, ooit in Den Haag bestempeld als 'defensief wapen'. De ene dag schiet een Oekraïense soldaat er een af om een mogelijke doorbraak van een Russische tank mee af te stoppen, terwijl hij het de volgende dag inzet ter ondersteuning van een aanval op Russische posities om verloren gebied te heroveren.

Dat in moderne oorlogvoering het verschil tussen defensief en offensief niet zo eenduidig is, kon iedereen met een beetje militair benul

Ook tijdens het verdedigend gevecht wordt van de militair een aanvallende houding verwacht

overigens al voor februari 2022 vaststellen. De landmacht heeft dat namelijk zelf zo opschreven in doctrines. Het handboek *Tactical activities*, zo'n beetje de doctrinebijbel op bataljonsniveau, legt haarfijn uit dat ook tijdens het verdedigend gevecht een aanvallende houding wordt verwacht van de militair. 'Net als bij offensieve tactical activities is ook bij defensieve tactical activities sprake van belangrijke principes. Voor defensieve tactical activities zijn dat diepte, samenhang, beveiliging, misleiding en verrassing, een reserve en een offensieve *mindset*'.² Bij een offensieve mindset horen ook offensieve middelen, dus ook in het verdedigend gevecht.

Negen maanden later kunnen we vaststellen dat het conflict in Oekraïne eigenlijk alleen maar verliezers oplevert. Misschien een heel kleine winst is dat Twittergeleerden en Kamerleden inmiddels een beetje snappen hoe oorlogvoeren eraan toe gaat: de bloederigheid, de verliezen, de wanhoop en het verdriet, maar ook het demasqué van Haagse onzinredeneringen over de verschillen tussen offensieve en defensieve wapens. ■

- 1 Handelingen Tweede Kamer 2021-2022, nr 46 item 12, *Handelingen debat Tweede Kamer 3 februari 2022*, Situatie in Oekraïne.
- 2 Landwarfare Center KL, *Handboek Tactical Activities Land-CA-02* (2015).